

El nacionalisme després de les eleccions

Després del 26 M (I)

EL TEMPS comença aquesta setmana l'anàlisi dels resultats obtinguts per les diferents opcions nacionalistes de les darreres eleccions. Esquerra Republicana de Catalunya i els partits de les Illes són els primers estudiats.

Esquerra Republicana ha estat el partit que ha experimentat un creixement més important en les recents eleccions municipals. Aquest increment, després de les diferents crisis, resitua al partit en una bona posició de sortida.

L'augment de vots del 21,2% d'Esquerra Republicana de Catalunya ha estat l'aspecte més significatiu d'aquestes eleccions municipals dins l'espai de l'esquerra nacionalista catalana. De 75.425 vots ha passat a tenir-ne 91.962, que en nombre de regidors vol dir que de 188 passa a tenir-ne 227.

Aquests resultats es poden interpretar com l'inici d'una estabilitat en el vot d'Esquerra, que a causa del seu procés de transformació, havia tingut un vot fluctuant.

Quasi a la ratlla dels 100.000 vots, Esquerra supera els vots de les anteriors eleccions i se situa per sobre dels 85.712 vots obtinguts el 1983. Aquesta és una dada rellevant per un partit que tradicionalment ha tret els seus pitjors resultats en les eleccions municipals.

Aquest augment del poder municipal ha tingut el creixement més significatiu a Girona; a la capital ERC, ha entrat a l'Ajuntament. Ara aquest increment s'ha mantingut a tota la circumscripció de les terres gironines, on ERC quasi ha duplicat els seus vots, passant de 7.489 vots a 14.851 vots en total. El creixement més important en nombre de vots s'ha produït a l'Alt Empordà, a la Selva, a la Garrotxa i al Gironès. Mentre que quasi a totes aquestes comarques la implantació d'ERC correspon a un increment progressiu, al Gironès es pot dir que ERC ha recuperat les posicions que havia perdut el 1987.

En la pèrdua de vot d'ERC en

Àngel Colom.

D. UMBERT

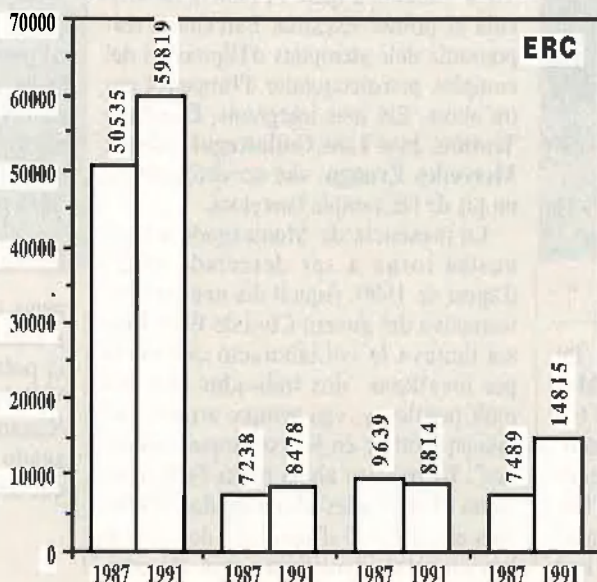
la demarcació de Tarragona ha influït directament el pes que en aquestes comarques ha tingut la crisi del partit amb Hortalà, i l'aparició posterior d'Esquerra Catalana. És en aquesta àrea on Hortalà ha mantingut el seu principal feu, sobretot a Ribera de l'Ebre. Pel que fa a la demarcació de Lleida, el més destacable és l'augment de vot a la Noguera, on quasi han quadruplicat els vots.

Barcelona i el seu cinturó encara continua sent una assignatura pendent per Esquerra Republicana. Al Barcelonès han aconseguit 22.611 vots estant encara molt lluny dels 39.790 vots aconseguits el 1983. En canvi ERC ha obtingut un increment important en què es podria dir el segon cinturó de Barcelona, sobretot al Vallès Oriental i Occidental, entrant en poblacions com Rubí, on aquest partit ha obtingut un regidor. Al Maresme, ERC ha pujat lleugerament.

D'aquest resultat electoral, Àngel Colom en fa una valoració positiva: "És un èxit, perquè ha augmentat el nombre de vots absoluts, el nombre de regidors i augmentarem el nombre d'alcaldes. Territorialment ERC creix de dalt a baix i

aquest creixement també es pot aplicar a l'èdats dels votants, això posa en evidència que som una força de relleu, pel que signifiquem de canvi de status quo". El secretari general d'ERC considera que un dels canvis més importants d'aquestes eleccions és que el seu perfil de votant ha canviat, incorporant un sector de la població que fins ara no connectava amb aquest partit. És la primera vegada que ERC té un gruix important de votants de 30 a 44 anys".

Dels resultats electorals es pot observar un clar intercanvi en determinades zones del vot de CiU cap a ERC. Sobre aquest

El vot nacionalista a les Illes

Eleccions autonòmiques

	Mallorca	-escons	Menorca	-escons	Eivissa-Formentera	-escons	Balears	-escons
1983	16.957 (6'6%)	2	3.732 (13'5%)	2	—	0	20.689 (6'6%)	4
1987	16.383 (5'9%)	2	4.367 (14%)	2	—	0	20.750 (6'1%)	4
1991	22.518 (8'2%)	3	4.658 (14'9%)	2	1.411 (4'6%)	0	28.587 (8'3%)	5

Municipals (només Ciutat i alguns municipis mostra de Mallorca)

	Palma	-regidors	Altres ciutats	Inca	Manacor	Llucmajor	Interior	Vilafranca	Montuïri	Zona turística:	Calvià
1979	6.832 (6'5%)	1	—	—	—	—	—	—	385 (27'5%)	1979	—
1983	4.957 (4%)	0	717 (7%)	—	—	—	376 (31'1%)	—	448 (29'5%)	1983	144
1987	5.427 (4'1%)	0	388 (3%)	614 (5'3%)	426 (5%)	542 (37%)	278 (17'8%)	—	278 (17'8%)	1987	72
1991	7.435 (5'9%)	2	963 (10%)	1449 (11'8%)	432 (5%)	928 (58'9%)	264 (16'9%)	—	264 (16'9%)	1991	—

Nota: Es considera només el vot PSM, ja que Unió Mallorquina (1983-1991) era un vot no nacionalista. El vot nacionalista de Convergència Balear només ha estat present enguany a les urnes, per la qual cosa cal esperar a futures eleccions per valorar-ne l'evolució.

Una primera consideració que cal fer en l'anàlisi del vot nacionalista a les Illes és la seva "estacionalitat". Efectivament, el votant té una percepció bastant consolidada segons la qual les opcions nacionalistes no "serveixen" per a les eleccions generals. Per tant, els resultats d'unes generals no són mai extrapolables a unes locals i autonòmiques. Aquesta circumstància ha fet equivocar més d'una predicció per aquestes eleccions.

Una segona consideració: el vot nacionalista és representat per dues opcions—Convergència Balear i PSM—, però els resultats dels convergents (2% a Mallorca i 0'80% a Palma) fan que s'hagi d'esperar a futures eleccions per calibrar-ne l'arrelament; de fet, CB només té uns mesos de vida.

El nacionalisme és més fort, percentualment, a Menorca que a Mallorca, quedant Eivissa en uns nivells inferiors. A Eivissa, al 91 només s'ha aconseguit fer una llista que, si bé a punt a estat d'entrar, al final s'ha quedat a les portes del

Parlament. El condicionant demogràfic eivissenc és molt fort: la majoria de la població és castellanoparlant i hi ha un gran nombre d'immigrants nascuts fora de l'illa. Menorca—amb una immigració menor i més integrada— presenta uns resultats tradicionalment bons per al nacionalisme, sempre ha obtingut percentatges superiors als de Mallorca i sembla, de forma consolidada, ser el PSM el tercer partit de l'illa.

Mallorca presenta unes característiques més complexes. S'ha de pensar que només Palma té més del 50% de la població mallorquina i, aproximadament, un 42% de la de Balears. Hi ha tres zones clarament diferenciades, pel que fa a la distribució geogràfica del vot nacionalista: l'interior—pobles amb poca immigració—, els municipis essencialment turístics—molta immigració i processos de substitució cultural— i Ciutat.

L'interior de Mallorca ha estat sempre—allà on s'ha presentat— una zona bona per al PSM. Lògicament hi ha hagut

oscil·lacions de vot, però, sempre que s'ha presentat, ha obtingut uns resultats que, si més no, el fan "estar", normalment com a tercera força, o quarta. Es tracta de municipis rurals (si és que es pot emprar aquest terme a l'actual Mallorca), o més clarament pobles que no han sofert processos d'urbanització típics de les zones turístiques.

A les zones turístiques (i apareix en el quadre el cas més evident, Calvià) el nacionalisme no ha estat capaç d'entrar amb prou força. Fins i tot—com a Calvià enguany— en alguns llocs ni s'aconsegueix fer llista. Els percentatges són majoritàriament residuals i, com reconeixen els mateixos nacionalistes, aquesta és "l'assignatura pendent" del PSM.

Palma marca la diferència en unes eleccions. Pel seu potencial demogràfic entrar a l'Ajuntament representa obtenir una quantitat de vots suficient per entrar també al Parlament. Des del 1983 el PSM no tenia representació municipal. Enguany ha aconseguit dos regi-

dors. Fent una lectura ràpida, aquest resultat sembla una gran victòria, però cal tenir molt present que si l'abstenció hagués estat menor, el percentatge del PSM hauria baixat perillosament en torn del 5%.

En conjunt, el fet més destacable és que el nacionalisme obté, en termes absoluts i relatius, un increment de vot molt important (uns 8.000 vots a Balears que representen un 40% d'augment sobre el 1987) que representa, per primera vegada, rompre—sobretot a Palma— els estrets marges que el constreïen ("partit de professors", li deien).

Un apunt final: el cens electoral no para de créixer gràcies a la immigració que, òbviament, de forma majoritària no vota nacionalista. Si els nacionalistes no aconsegueixen aprofundir en aquesta obertura cap a nous segments de població, en unes futures eleccions—si la participació és més alta— els bons resultats d'enguany poden ser només un bon record. Tenen quatre anys per evitar-ho. **Miquel Payeras**

punt, Àngel Colom matisa: "La major part de l'augment vingui de CiU té una lògica clara. CiU va nàixer abanderant el nacionalisme, però això s'ha anat afeblint i ara CiU no representa el catalanisme polític. Per tant el nostre partit apareix com un projecte de relleu del catalanisme polí-

tic d'esquerra. Ara, en altres llocs hem obtingut la confiança del vot socialista perquè ERC ha reforçat el seu compromís amb un model socialment avançat".

Pel que fa al creixement del vot independentista, cal dir que les Candidatures d'Unitat Popular han entrat als Ajunta-

ments de Banyoles i Valls, mentre que a Arbúcies, l'alcalde Jaume Soler, ha mantingut l'alcaldia. A Sant Pere de Ribes, un altre municipi fins ara governat per una candidatura propera a l'espai independentista, Xavier Garriga no continuarà com a alcalde. **Assumpció Maresma**